

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ

Κλιματική Αλλαγή • Οικολογία • Φυσική και Πολιτιστική Κληρονομιά

ΤΖΕΝΗ ΜΩΡΑΪΤΗ • ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΑΓΚΛΑΡΑ

Φροντίζω το περιβάλλον

Για παιδιά
4-8 ετών

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ
Αγγελική Ρελάκη

Δραστηριότητες
και παιχνίδια
για την καλλιέργεια
δεξιοτήτων

ΜΕΤΑΙΧΜΙΩ

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Ε Κ Δ Ο Σ Ε Ι Σ

ΣΕΙΡΑ εκπαιδευτικά βιβλία για για την Προσχολική Εκπαίδευση

Τζένη Μωραΐτη, Αγγελική Μαγκλάρα
Φροντίζω το περιβάλλον

Δραστηριότητες και παιχνίδια
για την καλλιέργεια δεξιοτήτων

Πρώτη έκδοση: Αύγουστος 2023
Επιμέλεια έκδοσης και διόρθωση
τυπογραφικών δοκιμών: Μαρία Γονιδάκη
Ηλεκτρονική σελιδοποίηση: Σοφία Ζώρα
Μακέτα εξωφύλλου: Δήμητρα Μηλιώρη

© 2022, Εκδόσεις **ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ**
και Τζένη Μωραΐτη, Αγγελική Μαγκλάρα

ISBN 978-618-03-3654-2
ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 83654
Κ.Ε.Π. 5847, **Κ.Π.** 18884

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιοδήποτε μέσο ή τρόπο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ

Ιπποκράτους 118, 114 72 Αθήνα
τηλ.: 211 3003500, fax: 211 3003562
metaixmio.gr
e-mail: metaixmio@metaixmio.gr

Κ Ε Ν Τ Ρ Ι Κ Η Δ Ι Α Θ Ε Σ Η

Ασκληπιοῦ 18, 106 80 Αθήνα
τηλ.: 210 3647433, fax: 211 3003562

Β Ι Β Λ Ι Ο Π Ω Λ Ε Ι Α

1. Ασκληπιοῦ 18, 106 80 Αθήνα
τηλ.: 210 3647433, fax: 211 3003562
2. Πολλυχώρος, Ιπποκράτους 118, 114 72 Αθήνα
τηλ.: 211 3003580, fax: 211 3003581

Περιεχόμενα

Χρήσιμες πληροφορίες για γονείς και εκπαιδευτικούς.....6	Ξηρασία58
Το λεξικό του περιβάλλοντος 10	Τι θα κάνεις εσύ για τα παιδιά του κόσμου;60

Δραστηριότητες

Κλιματική αλλαγή - Φυσικές καταστροφές - Πολιτική προστασία... 13
Το φαινόμενο του θερμοκηπίου..... 14
Κλίμα - Καιρός 16
Επιλέγουμε Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.....17
Μετακινούμαστε έξυπνα! 20
Μετακινούμαστε με φαντασία!.....22
Εξοικονομούμε ενέργεια!.....23
Νερό, πολύ νερό!26
Εξοικονομούμε νερό! 27
Το λιώσιμο των πάγων.....28
Μειώνω - Επαναχρησιμοποιώ - Ανακυκλώνω.....29
Κάνουμε ανακύκλωση!30
Τα σύμβολα της ανακύκλωσης.....33
Μειώνουμε τη ρύπανση!.....44
Επιλέγουμε τοπικά προϊόντα, γιατί... ..45
Βοηθάμε τη Γη!46
Ακραία καιρικά φαινόμενα - φυσικές καταστροφές - Πολιτική προστασία48
Σεισμός50
Πυρκαγιά.....52
Πλημμύρα54
Βαλιτσάκι έκτακτης ανάγκης.....56
Τηλέφωνα έκτακτης ανάγκης..... 57

Παγκόσμια και τοπική πολιτιστική κληρονομιά 61
Παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά.....62
Ευρωπαϊκή πολιτιστική κληρονομιά63
Ελληνικά μνημεία64
Μαγειρική του κόσμου65
Η ιστορία ενός φίλου του πλανήτη.....66
Τα ονόματα των δρόμων67
Στο σχολείο.....68
Τοπική πολιτιστική κληρονομιά: 'Εθιμα του νερού69
Λαϊκό παραμύθι.....70
Θέατρο Σκιών72
Η οικογένειά μου στον χρόνο 74

Οικολογία - Παγκόσμια και τοπική φυσική κληρονομιά 75
Ο δεκάλογος της φιλοζωίας.....76
Φυτά και βότανα86
Διατηρητέα μνημεία τοπικής φυσικής κληρονομιάς88
Ευρωπαϊκές - Παγκόσμιες Ημέρες.....90
Η Ώρα της Γης 91
Κάθε μέρα οικολόγος!92
Και στο πάρτι οικολόγος! 93
Αγαπάμε το περιβάλλον!94
Βραβείο Οικολογικής Συνείδησης..... 95
Επιτραπέζιο παιχνίδι: Φιδάκι.....96

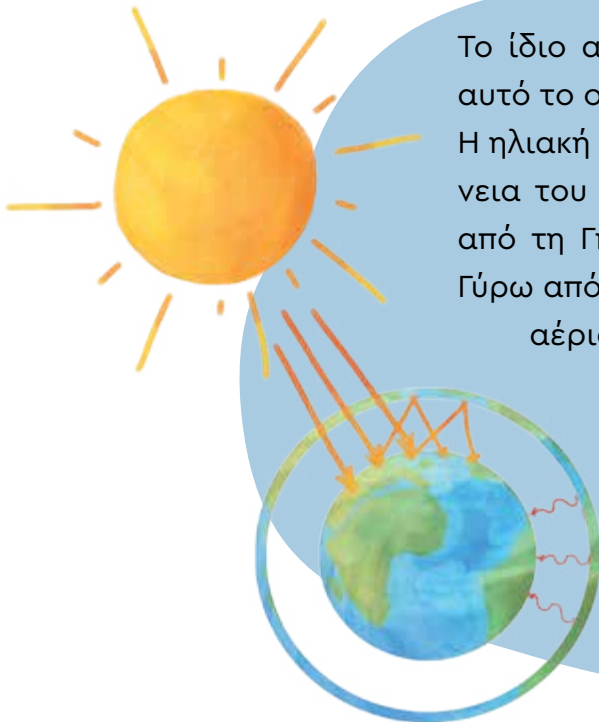
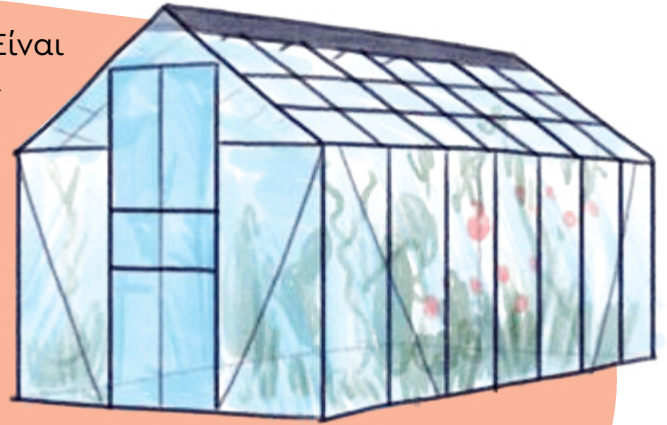
Το φαινόμενο του θερμοκηπίου

Έχετε δει θερμοκήπιο; Είναι ένας κλειστός χώρος με νάιλον ή γυαλί γύρω γύρω, σαν

σπιτάκι και μέσα σε αυτό μεγαλώνουν λουλούδια, φυτά, λαχανικά που δε θα μπορούσαν να ζήσουν όλες τις εποχές έξω στο χωράφι.

Πώς γίνεται αυτό;

Η ηλιακή ακτινοβολία μπαίνει στο θερμοκήπιο και ζεσταίνει τον χώρο. Καθώς όμως ο χώρος είναι κλειστός, ο θερμός αέρας δεν μπορεί να φύγει κι έτσι διατηρείται σταθερή η θερμοκρασία.

Το ίδιο ακριβώς συμβαίνει και με τη Γη μας και γι' αυτό το ονομάζουμε το φαινόμενο του θερμοκηπίου. Η ηλιακή ακτινοβολία φτάνει καθημερινά στην επιφάνεια του πλανήτη μας, ένα μέρος της απορροφάται από τη Γη και ένα μέρος επιστρέφει στο Διάστημα. Γύρω από τη Γη όμως υπάρχει ένα στρώμα αερίων. Τα αέρια αυτά αναγκάζουν ένα μέρος της ακτινοβολίας να επιστρέφει πίσω πάλι στη Γη και έτσι η Γη ζεσταίνεται.

Διαφορετικά, η Γη θα ήταν παγωμένη κι εμείς δε θα μπορούσαμε να ζούμε πάνω της.

Όμως τα πράγματα άλλαξαν.
Τα αέρια αυτά αυξήθηκαν.
Η ρύπανση από τα εργοστάσια,
τα μέσα μεταφοράς, αλλά και η κατα-
στροφή των δασών αύξησαν πολύ το
διοξείδιο του άνθρακα και μαζί με άλλα
αέρια παγιδεύουν ένα πολύ μεγάλο μέρος
της θερμότητας και η θερμοκρασία στον
πλανήτη μας ανεβαίνει.

Το φαινόμενο του θερμοκηπίου είναι η βασική αιτία
για αυτό που ονομάζουμε **κλιματική αλλαγή** και έχει
ως αποτέλεσμα:

- οι πάγοι στους πόλους να λιώνουν,
- η στάθμη της θάλασσας να ανεβαίνει,
- τα ζώα και οι άνθρωποι να αναγκάζονται να μετακι-
νούνται σε άλλες περιοχές,
- οι καταιγίδες και οι πλημμύρες να γίνο-
νται πιο έντονες,
- οι καύσωνες πιο συχνοί,
- η ξηρασία να δυσκολεύει τη ζωή στη Γη,
- πολλές ασθένειες και επιδημίες να ταλαιπωρούν
τους ανθρώπους.

Πρέπει να προσπαθήσουμε όλοι! Να φροντίσουμε
για την προστασία του πλανήτη μας.

Ας δούμε τι μπορούμε να κάνουμε!

Κλίμα – Καιρός

1. Άκουσε με προσοχή τι λέει κάθε φράση στην αριστερή στήλη και μετά ένωσέ τη με τη λέξη **ΚΑΙΡΟΣ** ή τη λέξη **ΚΛΙΜΑ** ανάλογα ποια ταιριάζει κάθε φορά.

Με τη βοήθεια ενός ενήλικα διάβασε στο λεξικό (σελ. 10-11) τι είναι **ΚΑΙΡΟΣ** και τι είναι **ΚΛΙΜΑ**.

- Πάρε ομπρέλα, το απόγευμα θα βρέξει.
- Θα πάμε διακοπές τον Αύγουστο που θα έχει ζέστη για να κάνουμε κάθε μέρα μπάνιο.
- Το Σαββατοκύριακο θα χιονίσει.
- Στην Ελλάδα χιονίζει στα βουνά τον χειμώνα.
- Τη Δευτέρα μπορούμε να πάμε περίπατο γιατί θα έχει ήλιο.
- Το καλοκαίρι φοράμε αντηλιακό γιατί έχει πολύ ήλιο.
- Το Λιμεναρχείο απαγόρευσε να φύγουν τα πλοία για τα νησιά γιατί φυσούν ισχυροί άνεμοι.
- Κάθε χρόνο τέτοια εποχή έρχονται τα Χελιδόνια.

ΚΑΙΡΟΣ

ΚΛΙΜΑ

2. Κρυπτόλεξο

Κάθε αριθμός αντιστοιχεί σε ένα γράμμα. Βάλε κάθε γράμμα πάνω από τον αριθμό που ταιριάζει, για να βρεις τις λέξεις που κρύβονται.

0=Ι 1=Γ 2=Κ 3=Α 4=Λ 5=Μ 6=Η 7=Τ

2	4	0	5	3	7	0	2	6

		3	4	4	3	1	6	

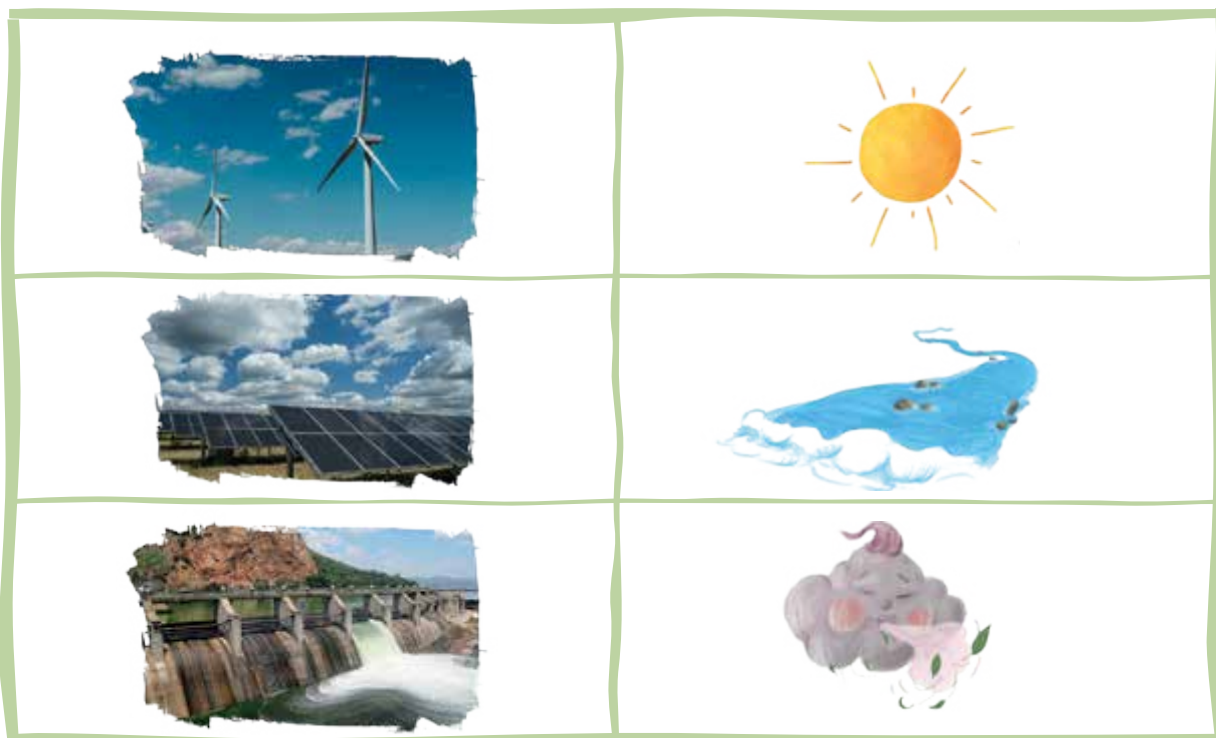

Επιλέγουμε Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ)

✿ Τα ορυκτά καύσιμα, όπως είναι ο άνθρακας, το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο, που χρησιμοποιούμε εξαντλούνται, δεν ανανεώνονται και ρυπαίνουν το περιβάλλον. Γι' αυτό ονομάζονται **ΜΗ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ**.

✿ Ξέρεις τι μπορούμε να κάνουμε; Να χρησιμοποιούμε καθαρές μορφές ενέργειας που δε ρυπαίνουν και δεν εξαντλούνται! Από πού; Από τον ήλιο με τους ηλιακούς συλλέκτες ή φωτοβολταϊκά, όπως αλλιώς λέγονται, από τον αέρα με τις ανεμογεννήτριες, από τα κύματα της θάλασσας κι από το νερό των ποταμών, όταν αυτό συγκεντρώνεται σε φράγματα. Αυτές ονομάζονται **ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ**.

1. Παρατήρησε τις εικόνες στη δεξιά στήλη και σύνδεσέ τις με τη σωστή ανανεώσιμη πηγή ενέργειας στην κάτω στήλη.

2. Βοήθησε το πυροσβεστικό όχημα να φτάσει γρήγορα στη φωτιά για να τη σβήσει.

Πλημμύρα

Παρατήρησε προσεκτικά τις εικόνες που μας δείχνουν ποιες είναι οι οδηγίες της Πολιτικής προστασίας σε περίπτωση πλημμύρας και συζήτησε τι κάνουμε σε κάθε περίπτωση.

Ακολουθώ τις οδηγίες του 112.

Μεταφέρομαι σε πιο ψηλά σημεία.

Παίρνω μαζί μου το βαλιτσάκι έκτακτης ανάγκης.

Δε διασχίζω με το αυτοκίνητο χειμάρρους.

Βαλιτσάκι έκτακτης ανάγκης

Σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης θα πρέπει να έχουμε μαζί μας το Βαλιτσάκι έκτακτης ανάγκης όπου θα υπάρχουν κάποια απαραίτητα αντικείμενα. Παρατήρησε τα παρακάτω αντικείμενα και κύκλωσε εκείνα που μας χρειάζονται στο βαλιτσάκι.

ΔΕΝ ΞΕΧΝΑΜΕ!

- Όταν ανακοινώνεται ότι θα έχουμε ακραία καιρικά φαινόμενα, γεμίζουμε το ρεζερβουάρ του αυτοκινήτου με βενζίνη.
- Όταν ανακοινώνεται χιονόπτωση, βεβαιωνόμαστε ότι έχουμε στο αυτοκίνητο αλυσίδες για τα λάστιχα, γάντια εργασίας και πόσιμο νερό.

Ξηρασία

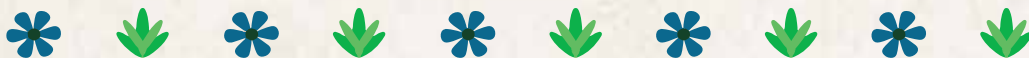
✿ Όταν το νερό δεν είναι αρκετό για να καλύψει τις ανάγκες των φυτών και των ζώων, συμπεριλαμβανομένων των ανθρώπων που ζουν σε αυτό το συγκεκριμένο μέρος έχουμε ξηρασία. Οφείλεται στην έλλειψη βροχοπτώσεων και στην αύξηση της εξάτμισης των υδάτων λόγω υψηλών θερμοκρασιών.

1. Μειώνεται το νερό των ποταμών.

2. Δεν αναπτύσσονται τα δέντρα στη φύση γιατί δεν ποτίζονται.
3. Οι γεωργοί χάνουν τη σοδειά τους γιατί δεν έχουν το απαραίτητο νερό.
4. Τα αγροτικά προϊόντα που παράγονται είναι λιγότερα και πιο ακριβά.

Κάθε παιδί, από πολύ μικρή ηλικία, είναι ανάγκη να δέχεται τα κατάλληλα ερεθίσματα και να μετέχει σε ποικίλες μαθησιακές εμπειρίες που σχετίζονται με τη διαμόρφωση πολιτών με οικολογική συνείδηση και συμπεριφορά. Στη βάση αυτή, η ενότητα Φροντίζω το περιβάλλον εντάχθηκε στις θεματικές των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων που εφαρμόζονται στο ωρολόγιο πρόγραμμα όλων των Νηπιαγωγείων και των Δημοτικών.

Το βιβλίο που κρατάτε στα χέρια σας περιλαμβάνει **στοχευμένες δραστηριότητες**, κατάλληλες για αξιοποίηση στο σπίτι και τη σχολική τάξη, οι οποίες βοηθούν το παιδί να εντοπίζει τις αιτίες των περιβαλλοντικών ζητημάτων, καθώς και να υιοθετεί θετική στάση για την προστασία του περιβάλλοντος.

Ακολουθώντας τον Τι και Γιατί, τον βοηθό για τη φροντίδα του περιβάλλοντος, το παιδί μαθαίνει για:

- την κλιματική αλλαγή και τις αιτίες που την προκαλούν,
- το φαινόμενο του θερμοκηπίου,
- την εξοικονόμηση ενέργειας και νερού,
- τη ρύπανση και έναν καλύτερο τρόπο μετακίνησης που δε βλάπτει το περιβάλλον,
- τα ακραία καιρικά φαινόμενα, τις φυσικές καταστροφές και την προστασία από αυτά,
- την παγκόσμια και τοπική πολιτιστική και φυσική κληρονομιά,
- τη φιλοζωία και τα δικαιώματα των ζώων.

**Χρήσιμο εργαλείο
για γονείς και εκπαιδευτικούς**

**Σύμφωνα με το Πρόγραμμα
Σπουδών και τις οδηγίες
του Υπουργείου Παιδείας για
τα Εργαστήρια Δεξιοτήτων**

ISBN:978-618-03-3654-2

ΒΟΗΘ. ΚΩΔ. ΜΗΧ/ΣΗΣ 83654

metaixmio.gr